

SVERIGES LANDSKAPSDJUR

Läget är positivt för två av tre svenska landskapsdjur. Det visar en granskning som WWF har gjort. Av landskapsdjuren har 17 av 25 livskraftiga bestånd medan åtta står på Artdatabankens rödlista. Familjekära djur som älgen, igelkotten och skogsharen minskar liksom berguven. Kronhjort och utter ökar.

Shutterstock / PICARD Gweg / WWF

Lappland - Fjällräv

Landskapsdjur: Fjällräv (*Vulpes lagopus*)

Artdatabankens status: Starkt hotad

Artdatabankens trend: Populationen visar på en positiv trend de senaste 10 åren tack vare en rad stödåtgärder. Idag finns cirka 350 vuxna fjällrävar i Sverige och Norge.

Hot: Rödrävens expansion i fjällområdena, klimatförändringar, liten population som är glest utspridd. Uteblivna lämmelar gör det svårt att föda upp valpar som överlever.

Fakta: Fjällräven är betydligt mindre än rödräven. Förekommer framförallt i två färgvarianter där fjällrävar med gul-brun sommarpäls blir helt vita vintertid.

Landskapsblomma: Fjällsippa (*Dryas octopetala*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Norrbotten - Lavskrika

Landskapsdjur: Lavskrika (*Perisoreus infaustus*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Minskning av populationen pågår eller förväntas ske. Den har minskat med 10–40 procent de senaste 20 åren.

Hot: Förändring av livsmiljö, skogsavverkning.

Fakta: Lavskrikan är sällskaplig. Söker gärna mat vid eldstäder och andra platser där människor finns.

Landskapsblomma: Akerbär (*Rubus arcticus*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Härjedalen - Brunbjörn

Landskapsdjur: Brunbjörn (*Ursus arctos*)

Artdatabankens status: Nära hotad

Artdatabankens trend: Den årliga tillväxten var 4,5 procent 1998–2007 och har sedan minskat främst på grund av jakt. Idag finns cirka 2 900 individer. På lång sikt har stammen ökat.

Hot: Jakt

Fakta: Björnens mat består av allt från myror till älg och kadaver, men dieten domineras av vegetabilier, särskilt bär.

Landskapsblomma: Mosippa (*Pulsatilla vernalis*)

Artdatabankens status: Starkt hotad

Chris Martin Bahr / WWF

Ångermanland - Bäver

Landskapsdjur: Bäver (*Castor fiber*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Populationen ökar, cirka 100 000 bävrar runt i landet.

Hot: Inga kända hot, få naturliga fiender.

Fakta: Bävren är Europas största gnagare. Den svenska populationen härstammar från några få norska individer sedan den utrotats i slutet av 1800-talet

Landskapsblomma: Styvmorsviol (*Viola tricolor*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Bohuslän - Knubbsäl

Landskapsdjur: Knubbsäl (*Phoca vitulina*)

Artdatabankens status: Livskraftig (västkusten), sårbar i Kalmarsund (Östersjön).

Artdatabankens trend: Populationen ökar. På 30 år har antalet individer ökat från ca 3 500 till 14 900.

Hot: Föroreningar, överfiske och bottendöd. Sälskyddsområden finns inrättade under delar av sommarhalvåret. 1988 drabbades västkustens sälpopulationer av ett valpsjukevirus som dödade många.

Fakta: Till skillnad från andra sälarter så kan knubbsälen simma och dyka strax efter födseln.

Landskapsblomma: Vildkaprifol (*Lonicera periclymenum*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Skåne - Kronhjort

Landskapsdjur: Kronhjort (*Cervus elaphus*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Finns framförallt i södra Sverige, men även på många platser i norr. Både utbredning och antal ökar.

Hot: Jakt

Fakta: En fullvuxen hane kan ha en mankhöjd på 150 cm.

Landskapsblomma: Prästkrage (*Leucanthemum vulgare*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Gotland - Igelkott

Landskapsdjur: Igelkott (*Erinaceus europaeus*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Populationen uppskattas till 30 000 individer. Enligt svensk häckfågeltaxering minskar beståndet.

Hot: Trafik, brist på övervintringsplatser kopplat till klimatförändringar.

Fakta: Igelkotten är känslig mot mjölk så undvik att mata med det. Ge istället gärna osaltad mat som kokt kött, fisk eller kattmat.

Landskapsblomma: Murgröna (*Hedera helix*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Jämtland - Älg

Landskapsdjur: Älg (*Alces alces*)
Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Efter en stark tillväxt under 70- och 80-talet har beståndet minskat.
Hot: Älgjakten dödar cirka en tredjedel av beståndet årligen. Rovdjur dödar en del liksom trafikolyckor och naturligt dödlighet.

Fakta: Älgen förekommer över hela Sverige men saknas helt på Gotland.

Landskapsblomma: Brunkulla (*Gymnadenia nigra*)

Artdatabankens status: Starkt hotad

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Västerbotten - Storspov

Landskapsdjur: Storspov (*Numenius arquata*)
Artdatabankens status: Nära hotad

Artdatabankens trend: Populationen minskar
Hot: Utdikning, uppodling av ångsmarker, tidig vallskörd.

Fakta: De flesta honor lämnar sina ungar 7–14 dagar efter kläckningen och då tar hanarna ensam hand om ungarna.

Landskapsblomma: Kung Karls spira (*Pedicularis sceptrum-carolinum*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ton W. Pixabay

Dalarna - Berguv

Landskapsdjur: Berguv (*Bubo bubo*)
Artdatabankens status: Sårbar

Artdatabankens trend: Populationen minskar. I Dalarna har antalet berguvar återigen minskat efter en uppgång fram till 2008, då uppfödda berguvar förstärkte stammen. Ny inventering av Birdlife Sverige på gång under 2019 – 2020.

Hot: Mänsklig påverkan, högspanningsledningar och oisolerade ledningar på transformatorer, biltrafik och järnvägar. Även illegal handel har varit hot på vissa håll.

Fakta: Berguven är vår största uggla, sången kan höras på upp till fyra kilometers avstånd. Projekt Berguv födde upp och satte ut många fåglar under 1970- till 2010 talet.

Landskapsblomma: Ängsklocka (*Campanula patula*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Justin Mills

Medelpad - Skogshare

Landskapsdjur: Skogshare (*Lepus timidus*)
Artdatabankens status: Livskraftig.

Artdatabankens trend: Beståndet har minskat, troligen med 30–50 procent senaste de 25 åren. Skogsharen hotas av klimatförändringar och konkurrens med den införda fältharen.

Hot: Klimatförändringar

Fakta: Finns över nästan hela Sverige.

Landskapsblomma: Gran (*Picea abies*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Dalsland - Korp

Landskapsdjur: Korp (*Corvus corax*)
Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Beståndet har ökat med 23–91 procent de senaste 30 åren och varit stabilt de senaste tio åren.

Hot: Inga kända hot

Fakta: Förekommer över hela landet. Har ett mycket varierat läte som har betydelse för social kommunikation. Kadaver utgör stor del av korpens föda.

Landskapsblomma: Äkta förgätmigej (*Myosotis scorpioides*.)

Artdatabankens status: Livskraftig

Staffan Wridstrand / WWF

Västergötland - Trana

Landskapsdjur: Trana (*Grus grus*)
Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Tranan förekommer sparsamt men jämnt spridd över hela Sverige. Beståndet har ökat mycket kraftigt sedan 1990-talet.

Hot: Inga kända hot

Fakta: Trandansen vid Hornborgasjön med tusentals fåglar drar besökare från när och fjärran.

Landskapsblomma: Ljung (*Calluna vulgaris*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Blekinge - Ekoxe

Landskapsdjur: Ekoxe (*Lucanus cervus*)
Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Ekoxen har minskat i norra Europa de senaste årtiondena. Den är livskraftig med sydöstra Sverige, inklusive Blekinge som det viktigaste fästet i landet.

Hot: Igenväxning av glesa bestånd med gamla ek- och ädelövräd, minskad tillgång till död, grov ved i skogslandskapet.

Fakta: Europas största skalbagge. Vuxna individer gillar att äta kring savande ekar. Man kan hjälpa genom att bygga komposter av ekstockar och ekspån.

Landskapsblomma: Ek (*Quercus robur*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Öland - Näktergal

Landskapsdjur: Näktergal (*Luscinia luscinia*)
Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Minskning av populationen pågår eller förväntas ske.

Hot: Igenväxning och igenplantering i skogs- och mellanbygder. Avsaknad av lövrika bryn.

Fakta: Har en kraftig och karaktäristisk sång som hörs framförallt på natten

Landskapsblomma: Ölandssolvända (*Helianthemum oelandicum*)

Artdatabankens status: Finns bara på Öland

Wild Wonders of Europe / Markus Varesvuo / WWF

Tomas Hulik

Hälsingland - Lodjur

Landskapsdjur: Lodjur (*Lynx lynx*)

Artdatabankens status: Sårbar

Artdatabankens trend: Populationen är relativt stabil och det finns cirka 1200 lodjur idag i Sverige.

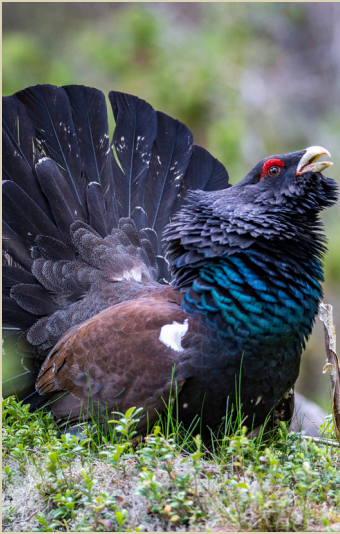
Hot: Jakt, illegal jakt, trafik och rävskaab.

Fakta: Det enda vilda kattjuret i Skandinavien och ett av våra fyra stora rovdjur.

Landskapsblomma: Lin (*Linum usitatissimum*)

Artdatabankens status: Lin är en kulturväxt

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Gästrikland - Tjäder

Landskapsdjur: Tjäder (*Tetrao urogallus*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Inga tecken på betydande populationsförändring.

Hot: Skogsavverkning, utdikning av våtmarker.

Fakta: Tjäder är vår största hönsfågel och tuppen kan bli 75–90 cm lång.

Landskapsblomma: Liljekonvalj (*Convallaria majalis*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Värmland - Varg

Landskapsdjur: Varg (*Canis lupus*)

Artbankens status: Sårbar

Artdatabankens trend: Populationen är stabil/minskande. Uppskattningsvis finns cirka 300 vargar i Sverige.

Hot: Jakt, illegal jakt, trafik.

Fakta: Vargar lever tillsammans i familjegrupper och fanns tidigare spridda över hela Sverige förutom på Gotland.

Landskapsblomma: Skogstjärna (*Trientalis europaea*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Uppland - Havsörn

Landskapsdjur: Havsörn (*Haliaeetus albicilla*)

Artdatabankens status: Nära hotad

Artdatabankens trend: Antalet reproduktiva individer uppskattas till cirka 1170 och populationen ökar. Den var nästan utrotad på grund av jakt i början av 1900-talet och återigen i slutet av 1900-talet på grund av miljögifter.

Hot: Illegal jakt, miljögifter, kollisioner med vindkraftverk och tåg, brist på stora häckningsträd.

Fakta: Havsörnen har ett vingspann som kan bli upp mot 245 cm. Havsörnen äter fisk och sjöfågel samt mycket kadaver under vintern.

Landskapsblomma: Kungsängslilja (*Fritillaria meleagris*)

Införd i Sverige på 1600-talet.

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Närke - Hasselmus

Landskapsdjur: Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Inga tecken på betydande populationsförändring.

Hot: Bortröjning av snårvegetation, för starkt betestryck i naturbetesmarker.

Fakta: En hasselmus kan bli upp till fem år gammal, vilket är mycket för en smågnagare. De förflyttar sig gärna i buskskiktet och gillar täta snår.

Landskapsblomma: Gullviva (*Primula veris*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Fritz Polking / WWF

Södermanland - Fiskgjuse

Landskapsdjur: Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: I början av 1900-talet var fiskgjusen sällsynt. Efter fridlysning i slutet av 20-talet ökade populationen fram till 1940. Fiskgjusen minskar i flera av sina utbredningsområden.

Hot: Störningar vid båttrafik och sportfiske, miljögifter, skogsavverkning. Konkurrens med ökande havsörnsbestånd samt jakt under flyttningen söderut.

Fakta: Fiskgjusen lever på enbart fisk och bygger sina bon i toppen av kraftiga tallar.

Landskapsblomma: Vit näckros (*Nymphaea alba*)

Artdatabankens status: Livskraftig

McDonald Mirabile / WWF-US

Halland - Lax

Landskapsdjur: Lax (*Salmo salar*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Inga tecken på betydande populationsförändring

Hot: Miljögifter och reproduktionsstörningar (M74)

Fakta: En lax kan väga upp till 50 kg.

Landskapsblomma: Hårginst (*Genista pilosa*)

Artdatabankens status: Nära hotad, finns i Småland, Skåne och Halland

Småland - Utter

Landskapsdjur: Utter (*Lutra lutra*)

Artdatabankens status: Nära hotad

Artdatabankens trend: Populationen ökar och arten har under 10–15 år koloniserat nya områden. Antalet uppskattas ligga på mellan 2 000 -2 700 individer.

Hot: Habitatförstörelse, utdikning av sjöar och våtmarker, samt trafikolyckor. Näringsunderlaget minskar på grund av kräftpest och förorening. Fiske liksom att djuren drunknar i fiskenät är hot.

Trivs i sammanhängande vattensystem där det är lätt att få tag på mat.

Fakta: Uttern kan föda sina ungar när som helst under året. Utterpassager under broar har visat sig positivt.

Landskapsblomma: Linnea (*Linnaea borealis*)

Ola Jennersten / WWF-Sweden

Östergötland - Knölsvan

Landskapsdjur: Knölsvan (*Cygnus olor*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Artdatabankens trend: Beståndet har ökat 10–50 procent de senaste 30 åren och varit stabilt de senaste tio åren.

Hot: Inga kända hot

Fakta: Häckar i näringsrika sjöar och längs kusten upp till mellersta Norrland

Landskapsblomma: Blåklint (*Cyanus segetum*)

Artdatabankens status: Livskraftig

Ola Jennersten / WWF-Sweden